

TYÖRYHMÄN KOKOUS 4/2011 (kokous 38)

Aika: Keskiviikko 21.6.2011, klo 9–11
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone K01 (Kuukkeli)

Läsnä: Timo Tanninen, ympäristöministeriö (PJ)
Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö (VPJ)
Jussi Soramäki, YM
Jukka-Pekka Jäppinen, SYKE
Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
Maija Hakanen, Kuntaliitto
Riina Vuorento, opetus- ja kulttuuriministeriö
Jouni Lind, Elinkeinoelämän keskusliitto
Tapani Veistola, Suomen luonnonsuojeluliitto
Hanna Hämäläinen, työ- ja elinkeinoministeriö
Pekka Pelkonen, valtiovarainministeriö
Klemetti Näkkäljärvi, Saamelaiskäräjät
Erkki Hallman, Metsähallitus
Lea Jylhä, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto
Anneli Törrönen, sosiaali- ja terveysministeriö
Martina Reinikainen, Natur och Miljö rf.
Tuula Säämänen, Liikennevirasto
Saara Jääskeläinen, liikenne- ja viestintäministeriö
Änisa Jansson, ulkoasiainministeriö
Katja Huumo, ympäristöministeriö
Jaana Lehtimäki, Suomen Akatemia
Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö
Marja Pylvänäinen, SYKE (siht.)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Timo Tanninen (YM) avasi kokouksen ja toivotti osanottajat tervetulleiksi.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen (1.6.2010) pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta.

3. Asialista

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

4. Ajankohtaiset asiat

Puheenjohtaja Timo Tanninen kertoi seuraavat ajankohtaiset asiat:

*** Hallitus ja hallitusohjelma:**

- hallitus jo tiedossa ja uusi hallitusohjelma on luettavissa verkossa. VN:n tiedote:
<http://www.valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=332288>

Muutamia BD-seurantaryhmän kannalta tärkeitä havaintoja hallitusohjelmasta:

- päivitetään Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategia ja toimintaohjelma vastaamaan kansainvälisen biodiversiteettisopimuksen mukaisia sekä EU:ssa sovittuja tavoitteita.

- saamelainen kulttuurinen tapa ja perinne käyttää luontoa turvataan biodiversiteettistrategian toimeenpanossa
- jatketaan Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmaa (METSO) , hehtaaritavoite nostettu myös esiin, keinona myös julkisyhteisöjen maiden hyödyntäminen
- uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojelua tehostetaan laatimalla ja toteuttamalla uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojelun toimintaohjelmat.
- tehostetaan saimaannorpan suojelua
- soiden suojelua edistetään laajentamalla suojelualueita ja lisäämällä aktiivisia ennallistamistoimia
- kansallispuistojen ja muiden suojelualueiden ylläpito turvataan
- toteutetaan kalatiestrategia
- turvataan VELMU-ohjelmalla vedenalaista meriluontoa koskevan tietopohjan hankkiminen
- varmistetaan vahvistettujen vesienhoitosuunnitelmien toimeenpano
- maatalouspolitiikassa ja metsälain uudistamisessa otetaan luonnon monimuotoisuus huomioon
- edistetään poikkihallinnollista yhteistyötä
- rahat tiukalla, mutta hankinta ja korvausrahoja kasvatetaan
- Luonnon monimuotoisuus varsin hyvin katettu hallitusohjelmassa.

*** Toimintasuunnitelma uhanalaisten luontotyyppien tilan parantamiseksi**

on valmistunut ja julkaistu sarjassa Suomen ympäristö 15/2011

<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=386626&lan=fi>

*** Lajisuojelun toimintaohjelman sidosryhmäseminaari pidetään 26.10.2011.**

Lisätietoja seminaarista kesän jälkeen.

5. EU:n biodiversiteettistrategian 2020 esittely *Our life insurance, our natural capital: an EU biodiversity strategy to 2020* ja EU-ulottuvuus kansallisen strategian tarkistustyöhön (Jussi Soramäki, YM)

Ympäristöneuvos Jussi Soramäki esitteli EU:n biodiversiteettistrategian. EU:n ympäristöneuvosto päätti 15.3.2010, että 2010-tavoitteelle annetaan uusi määräaika, eli pysäyttää luonnon monimuotoisuuden häviäminen vuoteen 2020, tavoitteeseen lisätään ekosysteemipalveluiden toimivuuden palauttaminen ja globaalit toimet. Lisäksi asetetaan uusi visio vuodelle 2050. Meidän on huomioitava EU:n bd-työ omassa strategiatyössämme. EU pyrkii ripeällä toiminnallaan vaikuttamaan kansainvälisiin päätöksiin ja toimiin. EU:lla on kunnianhimoiset tavoitteet.

EU:n 6 tavoitetta ja 20 toimenpidettä:

Tavoitteessa 1) sitoudutaan pysäyttämään kaikkien EU:n luonnonsuojelulainsäädännön soveltamisalaan kuuluvien lajien ja luontotyyppien tilan huononeminen ja saavuttamaan niiden tilan merkittävää ja mitattavaa paranemista vuoteen 2020 mennessä.

Tavoitteessa 2) ekosysteemejä ja niiden tuottamia ekosysteemipalveluita ylläpidetään ja niiden tilaa ja toimintakykyä parannetaan ennallistamalla ja kehittämällä vihreää infrastruktuuria.

Tavoitteessa 3) pyritään maatalouden osalta lisäämään mahdollisimman paljon sellaisia maatalousalueita (laitumet, pellot ja monivuotiset kasvit), jotka kuuluvat luonnon monimuotoisuutta koskevien toimenpiteiden piiriin ja metsien osalta laaditaan metsänhoitosuunnitelmat tai vastaavat kestävä metsänhoidon (SFM) mukaisesti kaikille julkisten yhteisöjen omistamille metsille tietyntyökoisille yksityismetsille.

Tavoitteessa 4) saavutetaan kalakantojen kestävä enimmäistuotot (MSY) vuoteen 2015 mennessä.

Tavoitteessa 5) haitalliset vieraslajit ja niiden kulkeutumisreitit paikallistetaan, vieraslajien kantoja säädellään tai ne hävitetään ja niiden kulkeutumisreittejä valvotaan siten että uusien vieraslajien saapuminen ja vakiintuminen estetään

Tavoitteessa 6) EU veloitetaan lisäämään toimia koko maailman luonnon monimuotoisuuden häviämisen estämiseksi.

Toimenpide 1) Natura-verkosto valmiiksi ja sen hoitotoimet hyväksi

Toimenpide 2) Riittävä rahoitus Naturalle

Toimenpide 3) Sidosryhmien osallistuminen ja informointi ja tuomarikurssit

- Toimenpide 4)** Seuranta ja raportointi yhdenmukaiseksi
Toimenpide 5) Ekosysteemipalvelutiedon lisääminen ml. arvottaminen
Toimenpide 6) Ekosysteemien ennallistamiskehykset ja niiden painopisteet
Toimenpide 7) BD-YVA ja ”No Net Loss”- periaatteen käyttöönotto
Toimenpide 8) CAP:in suorat BD –tuet + täydentävien ehtojen soveltamisen lisääminen
Toimenpide 9) Määrälliset BD-tavoitteet maaseudun kehittämissuunnitelmiin
Toimenpide 10) Maatalouden geneettisen diversiteetin suojeleminen
Toimenpide 11) Metsänhoidon suunnitelmallisuuden lisääminen ja innovatiiviset mekanismit metsien monimuotoisuuden suojelemissa
Toimenpide 12) BD-komponentti metsäsuunnitelmiin
Toimenpide 13) Kalakantojen parempi hoito
Toimenpide 14) Kalastuksen muihin kalakantoihin, lajeihin, luontotyyppeihin ja ekosysteemeihin kohdistuvien haitallisten vaikutusten vähentäminen
Toimenpide 15) Vieraslajien huomioon ottaminen kasvi- ja eläinten terveyttä koskevassa EU-lainsäädännössä.
Toimenpide 16) Vieraslajeja koskeva lainsäädäntöehdotus
Toimenpide 17) Kulutukseen vaikuttaminen *Resurssitehokas Eurooppa* -lippulaivahankkeessa (Eurooppa 2020 strategia)
Toimenpide 18) Resurssien mobilisaatio (CBD) ja bilateraalirahoitus
Toimenpide 19) EU:n kehitysyhteistyön BD-arviointi
Toimenpide 20) Nagoyan pöytäkirjan täytäntöönpano ja ratifiointi

Toimenpiteiden jalkauttamiseksi ja resursoimiseksi tarvitaan **toimeenpanostrategia**, jonka komissio laatii syksyllä yhteistyössä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa. Samalla varmistetaan toimenpiteiden rahoitusedellytykset.

Keskusteltiin vihreästä verkostosta, Naturasta, ennallistamisesta sekä metsäsuunnitelmista.

Tapani Veistola (SLL) arvosteli sitä, että Suomi on vastustanut metsätoimenpidettä, jossa EU-tukea saaville metsille pitäisi tehdä metsäsuunnitelmia. Suomessa kaikilla metsillä on metsäsuunnitelma, eikä meillä käytetä metsiin EU-rahaa. Suomen vastustus haittaa kestävästä metsätaloutta nyt niissä maissa, joissa ei ole metsäsuunnitelmia, mutta jotka käyttävät EU-rahaa metsiin. Sitä vastoin olisi tärkeää, että kaikki tahot tukisivat CAP:n uudistuksessa ympäristötoimenpiteiden rahoitusta.

6. Biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen alkuperäiskansojen perinnetietoa käsittelevän artikla 8(j):n kansallisen asiantuntijatyöryhmän loppuraportin esittely (Klemetti Näkkäljärvi, Saamelaiskäräjät)

Saamelaiskäräjien puheenjohtaja Klemetti Näkkäljärvi totesi aluksi muutaman hyvän saamelaisia koskevan asian uudesta hallitusohjelmasta ja esitteli sitten työryhmän työtä ja loppuraporttia:

- saamelainen kulttuurinen tapa ja perinne käyttää luontoa turvataan biodiversiteettistrategian toimeenpanossa,
- saamelaisten oikeuksia alkuperäiskansana kehitetään mm. maankäyttöön liittyvää lainsäädäntöä selkeyttämällä,
- tavoitteena on ratifioida ILO:n alkuperäiskansoja koskeva yleissopimus 169.

Ympäristöministeriön 18.6.2009 asettaman Artikla 8(j):n kansallisen asiantuntijatyöryhmän loppuraportti luovutettiin 7.6.2011 ympäristöministeriölle. Huolimatta työryhmän vähäisistä resursseista, onnistui työ hyvin ja loppuraportti valmistui ennen hallituksen muodostumista.

Saamelainen luonnon monimuotoisuuteen liittyvä perinteinen tieto ilmenee saamelaisessa luonnon käytössä ja perinteisten saamelaiselinkeinojen harjoittamisessa. Tieto välittyy saamen kielen terminologiassa sekä paikannimissä. Perinteinen tieto siirtyy sukupolvilta toisille opettamisen, vanhemmilta sukupolvilta saadun mallin, joikujen ja suullisen kertomaperinteen kautta sekä poronhoito-, kalastus-, metsästy-, keräily- ja käsityökäytänteissä. Luonnon käyttötavat muuttuvat ja perinteiden osajia on enää jäljellä vähän. Perinteisten elinkeinojen harjoittaminen ei ole kannattavaa ja poismuutto on suurta. Perinteistä tietoa ei kerätä

systemaattisesti. Saamelaisten luonnon monimuotoisuuteen liittyvän perinteisen tiedon säilyminen on uhattuna. Saamelaisperinteen turvaamistoimenpiteillä on kiire.

Työryhmä on tarkastellut laajasti kansainvälisiä julistuksia ja sopimuksia ja esittää 28 toimenpidettä ja 11 suositusta, joissa on huomioitu myös Nagoyan päätökset. (Asiaa koskevat dokumentit: www.ymparisto.fi/lumonet/8j).

7. Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön strategian ja toimintaohjelman 2006–2016 tarkistaminen: 1. luonnoksen esittely (Ilkka Heikkinen, YM)

Neuvotteleva virkamies Ilkka Heikkinen esitteli ensimmäistä luonnosta tarkistetuksi strategiaksi. Se sisältää vielä useita kohtia, joista tulee keskustella. Kokouksessa käytiin läpi alkuosan muutosehdotuksia ja päätettiin mm. säilyttää Luonnon puolesta – ihmisen hyväksi - otsikko. Päätettiin noudattaa Nagoyan 5 päämäärää ja 20 tavoitetta, mutta toimenpiteitä ei ole tarve kirjata Nagoyan tavoitteiden mukaisesti, sillä toimenpideohjelman purkaminen on suuri työ. Ykkösprioriteetti tulisi kuitenkin johtaa Nagoyan tavoitteista.

Ilkka lähettää työryhmälle viestiä ja toivomuksia jatkotyöstä.

8. Muut asiat

- SBSTTA 15 -kokouksen asialista (kokous 7.–11.11.2011) (Marina von Weissenberg, YM)
Suomen osallistujat kokoukseen on ilmoitettava 30.9. mennessä. Maiden on raportoitava strategian toimeenpanosta keväällä 2012.
- Kansainvälisten biodiversiteettiasioiden asiantuntijaryhmän uudelleenasettaminen (Marina von Weissenberg, YM)
Kansainvälisten biodiversiteettiasioiden asiantuntijaryhmä on asetettu uudelleen. Puheenjohtajaksi on valittu Marina von Weissenberg. Päätettiin nimetä saamelaiskäräjiltä pysyvä asiantuntija.

10. Seuraavat kokoukset

- BD-seurantaryhmän seuraava kokous on
- maanantaina 22.8 klo 13–15 (YM)
 - syksyllä pidetään 4 kokousta, syys-, loka-, marras- ja joulukuussa, päivämäärät ilmoitetaan, kun ne on saatu sovitettua puheenjohtajien ja sihteerien kesken.

Mikäli kokousaika ei sovi, jäseniä pyydetään järjestämään varahenkilö paikalle.

Puheenjohtaja Timo Tanninen

Sihteeri Marja Pylvänäinen

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.